

Quadern de notes
Filosofia de l'art i Teoria de l'art
Profs. Jèssica Jaques i Miquel Molins

L'Aparició

2.1. Concepte: *Aparició*

L'obra d'art no només n'és, sinó que *apareix* com a obra d'art. Això vol dir que té una presència peculiar, una manera diferent d'aparèixer respecte a la resta de les coses. De la mateixa manera que una cara deixa de ser-ho amb el temps per a esdevenir un rostre, l'obra d'art deixa de ser un simple objecte per a esdevenir un objecte amb un sentit inesgotable; és una *aparició* que demana ser interpretada.

Aquesta comprensió de l'aparició recull la tradició positiva de l'aparença (*Erscheinung*) i obvia la negativa (*Schein*). Considera que les obres d'art apareixen de diverses maneres, segons els diversos mons que construeixen. En aquestes aparicions, cal tenir en compte la seva fisicitat i el seu sentit.

La fisicitat afecta l'aspecte de l'obra. Així, no és el mateix que es tracti d'una pintura, d'una escultura o d'una instal·lació, que sigui vermella o que sigui grisa, que sigui de fusta o elaborada en feltre. Això hi comprometrà absolutament el nostre acostament. El sentit d'aquesta fisicitat es va construint a través de les successives recepcions i en un marc institucional determinat. El sentit és recíproc : donem sentit a l'obra i ens en dona. En aquesta donació, a diferència de en altres àmbits, hi intervenen la memòria i la imaginació (*Einbildungskraft*) i es generen idees estètiques.

Posem com a exemple *Auschwitz-Demonstration* de Joseph Beuys i *Perfect Lovers* de Félix González-Torres. Treballem aquí la idea de memòria des del reliquiari i la tensió entre la biografia i allò universal.

L'aparició de l'obra és l'aparició física o presència d'una idea estètica, entesa com aquella que ens fa pensar molt sense que cap concepte la cancel·li, cap explicació que l'esgoti (com afirma Immanuel Kant a la *Crítica de la facultat de jutjar* § 49). S'allunya de les idees lògiques i de les quotidianes. L'aparició artística és diferent a ambdues.

L'aparició necessita no només d'un règim de producció, sinó d'un règim de recepció. Jacques Rancière entén per *règim* les condicions de visibilitat d'una època, les

condicions que permeten el desenvolupament de la sensibilitat (*sensòrium*) en un moment donat. Tres són, segons ell, els règims de visibilitat: ètic, mimètic i estètic. El règim ètic subsumeix l'obra a una veritat (per exemple, la divina); és propi de l'art antic i del medieval. El règim mimètic subsumeix l'obra a la realitat, i la en fa depenent; és propi de l'art renaixentista. El règim estètic li dona autonomia a l'obra, i permet la *lliure aparició* de la mateixa: només s'assembla a ella mateixa, és un objecte autònom per a un subjecte autònom, una lliure aparença per a un subjecte que es desenvolupa lliurament i s'obre cap al lloc dels altres subjectes (esfera pública). La lliure aparença aconseguix una adequació entre el pensament, la fisicitat, la subjectivitat i la comunitat, així com entre la poètica i la política. Totes aquestes raons ens permeten de designar-la com a *monument*, i als espectadors com a éssers en trànsit al seu entorn. És per això que no és un monument estàtic, per més que tingui un espai i un temps determinat, sinó que es proposa com a esdeveniment de construcció d'un micromón.

Posem com a exemple de lliure aparició i de lliure recepció un Pollock i com exemples de monument *L'estel ferit* de Rebecca Horn i *Vietnam Veterans Memorial*, de Maya Lin.

2.2. Pautes de lectura al text: Plató, “El discurs de Diotima”, *Banquet* 201-212

El text interessa per a veure de quines maneres apareix la bellesa.

2.2.1. Demanem a l'alumne que compti quantes maneres d'aparèixer hi ha al text

2.2.2. Demanem a l'alumne que detecti i tingui present l'adverbi “sobtadament” (“de sobte”).

2.2.3. Demanem que l'alumne tingui en compte que art i bellesa s'han relacionat poques vegades al llarg de la història, i que l'aparició de l'obra no necessàriament ha de ser bella.